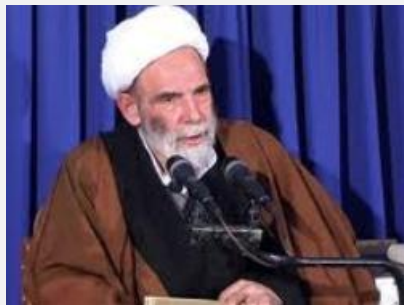

غنی‌ترین و عابدترین انسان از منظر امام سجاد (ع)

حضرت آیت الله مجتبی‌ی تهرانی به مناسبت ولادت امام سجاد(ع) به شرح چند حدیث از این امام بزرگوار پرداخته که در متن می‌آید.

حضرت آیت الله مجتبی‌ی تهرانی به مناسبت ولادت امام سجاد(ع) به شرح چند حدیث از این امام بزرگوار پرداخته که در متن می‌آید.
 رُوِيَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ (عليهما السلام) قَالَ:
 مَنْ عَمِلَ بِمَا اقْتَرَضَ اللَّهُ عَلَيْهِ فَهُوَ مِنْ خَيْرِ النَّاسِ وَ مَنْ اجْتَنَبَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ فَهُوَ مِنْ أَعْبَدِ النَّاسِ وَ مِنْ أَوْزَعِ النَّاسِ وَ مَنْ قَنَعَ بِمَا قَسَمَ اللَّهُ لَهُ فَهُوَ مِنْ أَغْنَى النَّاسِ.

ترجمه حدیث: امام سجاد (علیه السلام) فرمودند: هرکس واجبات را انجام دهد، او از بهترین مردم است؛ و هر که از محرمات اجتناب کند، از عابدترین مردم و با ورع‌ترین آنها است؛ و هر که به آنچه خدا به او ارزانی داشته قانع باشد، او از غنی‌ترین مردم است.

شرح حدیث: ابو حمزه ثمالی می‌گوید از امام زین‌العابدین (صلوات‌الله‌شی‌­؛ علیه) شنیدم که می‌فرمود: «#مَنْ عَمِلَ بِمَا اقْتَرَضَ اللَّهُ عَلَيْهِ فَهُوَ مِنْ خَيْرِ النَّاسِ»؛ هر کس آنچه را که خداوند بر او واجب کرده است انجام دهد از بهترین مردم است. امام زین‌العابدین (علیه السلام) در این روایت، انسان خیر را معرفی می‌­؛ نماید. خیر آن کسی است که آنچه را که خدا از او خواسته، یعنی واجبات الهی را به خدا بپردازد و ادا کند و تحویل خدا دهد. بنابراین، تعریف انسان خیر از منظر امام سجاد، غیر از آن چیزهایی است که در ذهن من و شما است.

خیر یک چنین انسانی است که به واجباتش عمل می‌کند. بدهیات را به خدا بپرداز، می‌­؛ شوی انسان خیر! «#و مَنْ اجْتَنَبَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ فَهُوَ مِنْ أَعْبَدِ النَّاسِ وَ مِنْ أَوْزَعِ النَّاسِ»؛ در فراز قبلی روایت بحث «#وَاوَامِرُ» الهی بود، در این فراز بحث «#نواهی» است. اگر کسی اجتناب کند از آنچه که خدا بر او حرام کرده، او از عابدترین مردم و از با ورع‌ترین مردم است. در روایت نمی‌فرماید کسی که ذکر بگوید، یا نماز شب بخواند، یا زیارت عاشورا بخواند، یا نوافلش ترک نشود، او از عابدترین مردم است؛ امثال اینها در روایت نیست. از آن طرف هم حضرت نمی‌­؛ فرماید «#عابد»؛ بلکه می‌­؛ فرماید عابدترین! عابدترین مردم آن است که حرام را ترک کند.

پس انسان خیر آن است که به واجباتش عمل کند و عابدترین مردم هم آن کسی است که حرام را ترک کند. بعد هم می‌فرماید: «#و مِنْ أَوْزَعِ النَّاسِ»؛ یعنی چنین کسی، از با ورع‌ترین مردم است. نمی‌­؛ فرماید «#مِنْ أَتَقَى النَّاسِ»، یعنی باتقواترین مردم. چرا که فرق است بین تقوا و ورع. ورع بالاتر از تقوا است.

«#و مَنْ قَنَعَ بِمَا قَسَمَ اللَّهُ لَهُ فَهُوَ مِنْ أَغْنَى النَّاسِ»؛ اگر کسی بسنده کند و راضی شود (نه اینکه به زور راضی شود بلکه از عمق دلش راضی باشد) به آنچه که خدا از مسیر شرعی روزی او کرده، او از بی‌نیازترین مردم است. غنایی که حضرت می‌­؛ فرمایند، «#غنای درونی» است؛ یک امر بیرونی نیست. ما غنا را چه‌طور معنا می‌­؛ کنیم؟ ما همیشه غنا را می‌­؛ بریم روی امر بیرونی، یعنی مال. ثروت را همیشه می‌­؛ بریم روی امور مادی. از منظر ما هر کسی که مال بیش‌تری داشته باشد، ثروتمندتر است؛ اما حضرت زین‌العابدین (علیه السلام) غنا را یک‌طور دیگر معنا می‌­؛ کند.

از نظر معارف ما، غنای واقعی یک حالت روحی است؛ و آن این است که انسان از نظر روحی، خودش را بی‌نیاز از مخلوق و نیازمند به خالق ببیند. از تمام مردم خود را بی‌­؛ نیاز بداند و به هیچ‌کس و به هیچ چیز احتیاج نداشته باشد. فقط احتیاج او به خدا باشد که غنی مطلق و مسبب‌الاسباب است. این است که جنبه درونی دارد. این است که به انسان آرامش روحی می‌­؛ دهد. دیگر این در و آن در نمی‌­؛ زند. قناعت برای انسان امر درونی روحی است و گرنه هرکه ثروتمندتر است از نظر ما محتاج‌تر است.